

Politinių mokslų mokykla prie Rytų Europos mokslinių tyrimų instituto Vilniuje

Henryka Ilgiewicz, Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Vilnius

Politinių mokslų mokykla prie Rytų Europos mokslinių tyrimų instituto Vilniuje veikė 1930–1939 m., turėjo vieną pagrindinę studijų programą su ekonomikos ir kultūros-politikos specializacijomis. Institutas buvo įsipareigojęs suteikti mokyklai patalpas, apmokėti išlaidas už šilumą ir elektrą, teikti jos darbuotojams ir klausytojams pagalbą moksliniame-tiriamajame darbe, leisti naudotis instituto turimomis knygomis ir žurnalais, kiekvienais metais skirti iš savo biudžeto pinigų sumą, reikalingą padengti kitas mokyklos išlaidas, būtinas užtikrinti mokyklos funkcionavimą.

Politinių mokslų mokyklai vadovavo direktorius, kurį skyrė instituto Administracinė taryba ir tvirtino Lenkijos religinių reikalų ir liaudies švietimo ministras. Instituto ir Politinių mokslų mokyklos direktoriais 1930–1931 m. buvo Janusz Jędrzejewicz, 1931–1939 m. – Władysław Wielhorski, vicedirektoriais (1937–1939 m.) – Bolesław Wilanowski. Be jų įvairiais mokslo metais mokykloje dirbo 29 – 33 pedagogai.

Studijos Politinių mokslų mokykloje truko tris metus. Studijų programoje buvo numatytos paskaitos, seminarai ir pratybos. Mokslo metai prasidėdavo spalio 1 dieną, baigdavosi birželio 30 dieną. Užsiėmimai truko 30 pilnų savaičių, padalintų į du semestrus. Studijų programas tvirtino Lenkijos religinių reikalų ir liaudies švietimo ministerija.

Politinių mokslų mokykla 1930/1931 mokslo metais turėjo 122 klausytojus, 1933/1934 mokslo metais – 236. Daugumą jų sudarė lenkai, bet buvo ir rusų, žydų, baltarusių, lietuvių bei ukrainiečių. Į mokyklą stodavo ne tik vidurinių mokyklų abiturientai, bet ir dirbantys asmenys, turintys aukštąjį ar nebaigtą aukštąjį išsilavinimą. Jų tarpe buvo mokytojų, karininkų, valdininkų, bankininkų, prekybininkų, technikų, agronomų ir kitokių specialybių asmenų.

Per devynerius egzistavimo metus Politinių mokslų mokykla paruošė nemažai aukštos kvalifikacijos specialistų, galinčių dirbti valstybės ir savivaldybių įstaigose, diplomatinėse atstovybėse Baltijos šalyse ir Tarybų Sąjungoje. Mokyklos darbuotojai ir diplomantai taip pat nemažai prisidėjo tyrinėjant kaimyninių šalių istoriją, kultūrą, politiką ir ekonomiką.

Domėjosi jie ir tautinėmis mažumomis, gyvenančiomis Lenkijos valstybės šiaurės rytų regione. Mokyklos veiklą nutraukė Antrasis pasaulinis karas.